

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Сучасна технологічна революція та зростання популярності Інтернету змінили спосіб, яким бізнеси взаємодіють зі споживачами. Електронна комерція стала надзвичайно важливою галуззю, яка надає можливість покупцям зробити покупки онлайн, і це сприяє збільшенню обсягу електронних торговельних операцій. Однак разом з ростом електронної комерції зростають і ризики, які стикаються як споживачі, так і бізнеси. Управління ризиками стає надзвичайно важливою частиною успішної діяльності в сфері електронної комерції.

Що таке ризики в електронній комерції? Ризики можуть бути різними і включати в себе такі аспекти, як фінансові ризики, технічні ризики, ризики щодо безпеки та конфіденційності даних, ризики пов'язані з логістикою та доставкою, ризики щодо змін законодавства та регулювання, ризики щодо обслуговування клієнтів і репутації компанії. До того ж, ризики в електронній комерції можуть бути дуже різними для різних видів бізнесу, включаючи малі стартапи та великі мультинаціональні корпорації.

Одним із основних фінансових ризиків для бізнесів електронної комерції є ризик втрати коштів внаслідок шахрайства. Платіжні системи та онлайн-торгівля можуть бути цільовими для шахраїв, які намагаються використовувати вкрадені кредитні картки, підроблені облікові записи та інші методи для незаконного отримання товарів та послуг. Для управління цим ризиком, бізнеси повинні використовувати безпечні платіжні системи, слідкувати за підозрілими транзакціями та вдосконалювати системи виявлення шахрайства.

Технічні ризики також вельми важливі в електронній комерції. Збої в роботі веб-сайту або інших технічних систем можуть призвести до втрати продажів та негативно вплинути на репутацію компанії. Крім того, існує ризик порушення безпеки та витоку конфіденційної інформації клієнтів. Для управління цими ризиками, бізнеси повинні інвестувати в безпеку та кіберзахист, регулярно проводити тестування на проникнення та вдосконалювати заходи безпеки.

Ризики пов'язані з логістикою та доставкою також є важливими в електронній комерції. Затримки в доставці, втрата товарів або пошкодження під час перевезення можуть призвести до незадоволеності клієнтів і втрати бізнесу.

Для управління цими ризиками, бізнеси повинні встановити надійні системи логістики та співпрацювати з надійними постачальниками послуг доставки.

Ризики, пов'язані зі змінами законодавства та регулюванням, також мають велике значення. Інтернет та електронна комерція піддаються постійним змінам в законодавстві, і це може вплинути на спосіб функціонування бізнесів. Для управління цими ризиками, компанії повинні слідкувати за оновленнями законодавства та вчасно адаптувати свої дії.

Іншим важливим елементом процесу управління ризиками в електронній комерції виступає процес кількісної та якісної оцінки залученням сучасних методик та інструментів. Оцінка ризиків є критично важливою для ідентифікації потенційних загроз та розробки стратегій управління ними.

Кількісна оцінка ризиків використовує математичні методи та статистичні дані для оцінки ймовірності та величини збитків, пов'язаних з конкретними ризиками. Це дозволяє бізнесам кваліфіковано приймати рішення щодо того, на які ризики слід приділяти найбільше уваги та ресурсів. [1] Сучасні інструменти для кількісної оцінки ризиків можуть враховувати багато факторів, включаючи історичні дані, ринкові тенденції, аналіз конкурентів та багато іншого, серед яких можна виділити наступні:

1. Аналіз статистичних даних. Цей метод використовує історичні дані та статистику для визначення ймовірності виникнення ризиків та розрахунку можливих збитків.

2. Методи моделювання, які включають в себе створення математичних моделей для аналізу ризиків. Наприклад, моделі вірогідностей, регресії та симуляції можуть використовуватися для прогнозування ризиків та їхніх наслідків.

3. Оцінка вартості ризику, який полягає в оцінці фінансових наслідків ризиків, включаючи втрати, витрати на відновлення та інші витрати, пов'язані з ризиками.

4. Методи аналізу дерева рішень, які використовуються для аналізу ризиків у вигляді дерева рішень, де ризики та їхні можливі наслідки представлені у вигляді гілок дерева. [2]

Ці методи допомагають бізнесам кількісно оцінити ризики, ранжувати їх за важливістю та приймати інформовані рішення щодо того, які ризики варто уникати, а які можуть бути прийняті або зменшені за допомогою конкретних заходів управління ризиками.

Якісна оцінка ризиків, з іншого боку, фокусується на характеристиці ризиків та їхньому впливі на бізнес. Це може включати в себе аналіз сфер впливу, ідентифікацію причин ризиків, визначення контрольних точок та розробку стратегій для зменшення ризику. [3] Якісна оцінка ризиків допомагає зрозуміти,

які ризики можуть вплинути на конкретну сферу бізнесу та як краще підготуватися до них.

Серед найвідоміших методів якісної оцінки ризиків можна виділити:

SWOT-аналіз (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), як підхід, який дозволяє ідентифікувати внутрішні сильні та слабкі сторони компанії, а також зовнішні можливості та загрози. За допомогою SWOT-аналізу можна визначити ризики, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю та змінами на ринку.

STEEPLE-аналіз (іноді також відомий як PESTLE, PESTEL-аналіз або інші його варіації) є інструментом для оцінки зовнішнього середовища бізнесу. [4] Цей аналіз допомагає ідентифікувати різноманітні зовнішні фактори, які можуть вплинути на бізнес та його довкілля. STEEPLE-аналіз надає комплексний погляд на зовнішнє середовище, що допомагає бізнесам ліпше розуміти та адаптуватися до змін. STEEPLE-аналіз є потужним інструментом для оцінки впливу зовнішнього середовища на бізнес в електронній комерції. [5] Цей аналіз допомагає ідентифікувати та розуміти різноманітні зовнішні фактори, які можуть вплинути на успішність бізнесу, і створює можливість розробити ефективні стратегії управління ризиками та адаптації до змін, який дозволяє:

1. Ідентифікувати можливі ризики та можливості, пов'язані з соціокультурними, технологічними, екологічними, економічними, політичними, юридичними та етичними чинниками.

2. Розробляти стратегії управління ризиками, що враховують ці зовнішні чинники, та приймати інформовані рішення.

3. Підвищувати свою конкурентоспроможність та адаптуватися до змін в динамічному середовищі електронної комерції.

4. Забезпечувати сталість та стійкість свого бізнесу в умовах невпевненості та змін.

В цілому, включення кількісної та якісної оцінки ризиків у процес управління їхнім управлінням у сфері електронної комерції є ключовим аспектом для забезпечення ефективності та стійкості бізнесу в цьому швидкозмінному середовищі. Подальші дослідження в цьому напрямку можуть сприяти розвитку більш точних та інноваційних методик оцінки ризиків та допомогти підвищити рівень безпеки та успішності електронної комерції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сусліков С.В. Система управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах невизначеності / С.В. Сусліков, М.А. Клименко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2023. – № 3 (67). – С. 56-64. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No3/56.pdf>
2. Гармаш С. В. Значущість індикаторів оцінки кадрової безпеки у системі індикаторів оцінки економічної безпеки підприємства. Вісник Національного

технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки), (2), 78–82. вилучено із <http://es.khpi.edu.ua/article/view/282946>

3. Формування механізму управління ризиками переробних підприємств: монографія / За ред. І. М. Посохова, В. Г. Дюжева, Ю. В. Жадан, І. О. Новік. – Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. – 278 с. – Представлено: с. 3-16 ; 195-241.
4. Сусліков С.В. Креативне підприємництво та креативні індустрії в міжнародній комерції / С. В. Сусліков [та ін.] // Право, інтелектуальна власність, креативні індустрії: сучасний вимір і подальші перспективи : матеріали 5-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 19 травня 2023 р. / заг. ред. А. С. Штефан. – Київ : Інтерсервіс, 2023. – С. 142-145.
5. Сусліков С. В. Використання модернізованого методу оптимізації цільових споживчих функцій при обґрунтуванні застосування технологій нетрадиційної відновлюваної енергетики / С. В. Сусліков, О. О. Гавриць, М. А. Усов // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 13. – С. 24-29.